

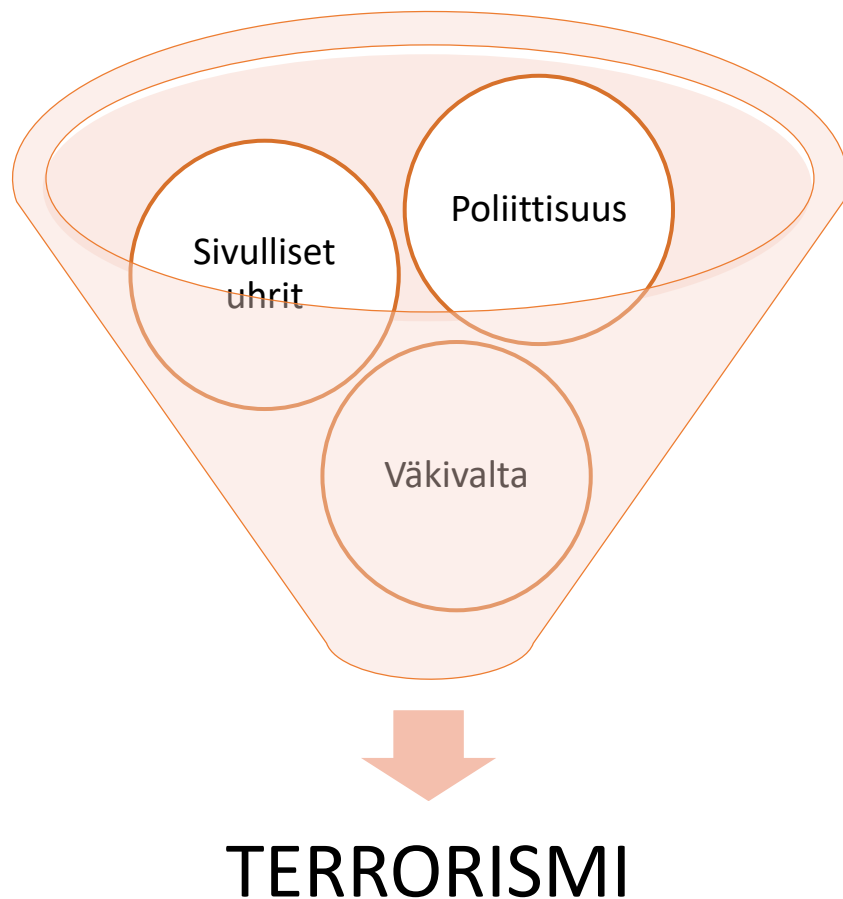

FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Terrorismin keskeiset trendit

Eurooppalainen näkökulma

Teemu Tammikko, YTT
Ulkopoliittinen instituutti

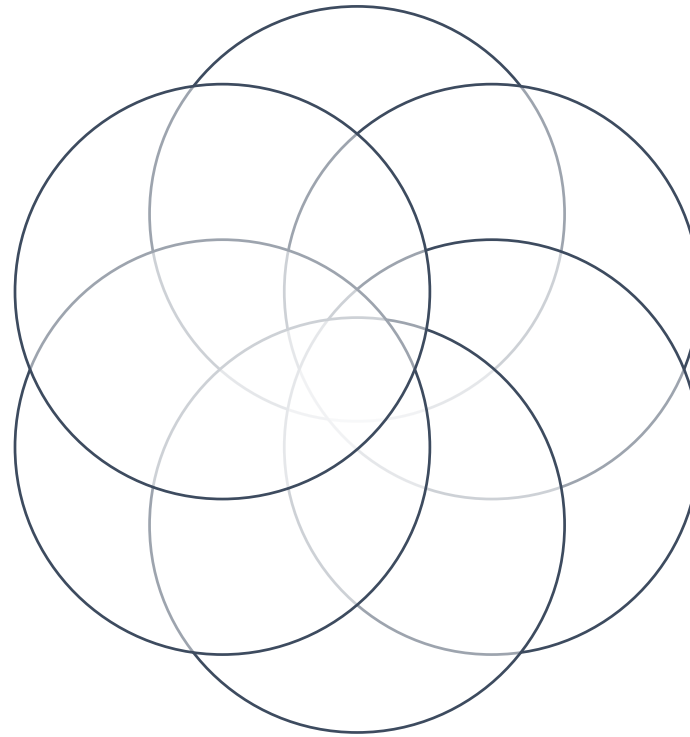
- **TERRORISTINEN TARKOITUS:**

1. Teko, jolla pyritään aiheuttamaan pelkoa väestön keskuudessa.
2. Yritys pakottaa valtion hallitus, viranomainen, hallitusten välinen tai kansainvälinen järjestö tekemään jokin poliittinen suunnanmuutos.
3. Em. talouden tai toiminnan vahingoittaminen
4. Valtion oikeusjärjestyksen tai valtiosäännön horjuttaminen.

Joukkosurma

Salamurha

Vandalismi

Viharikos

Sabotaasi

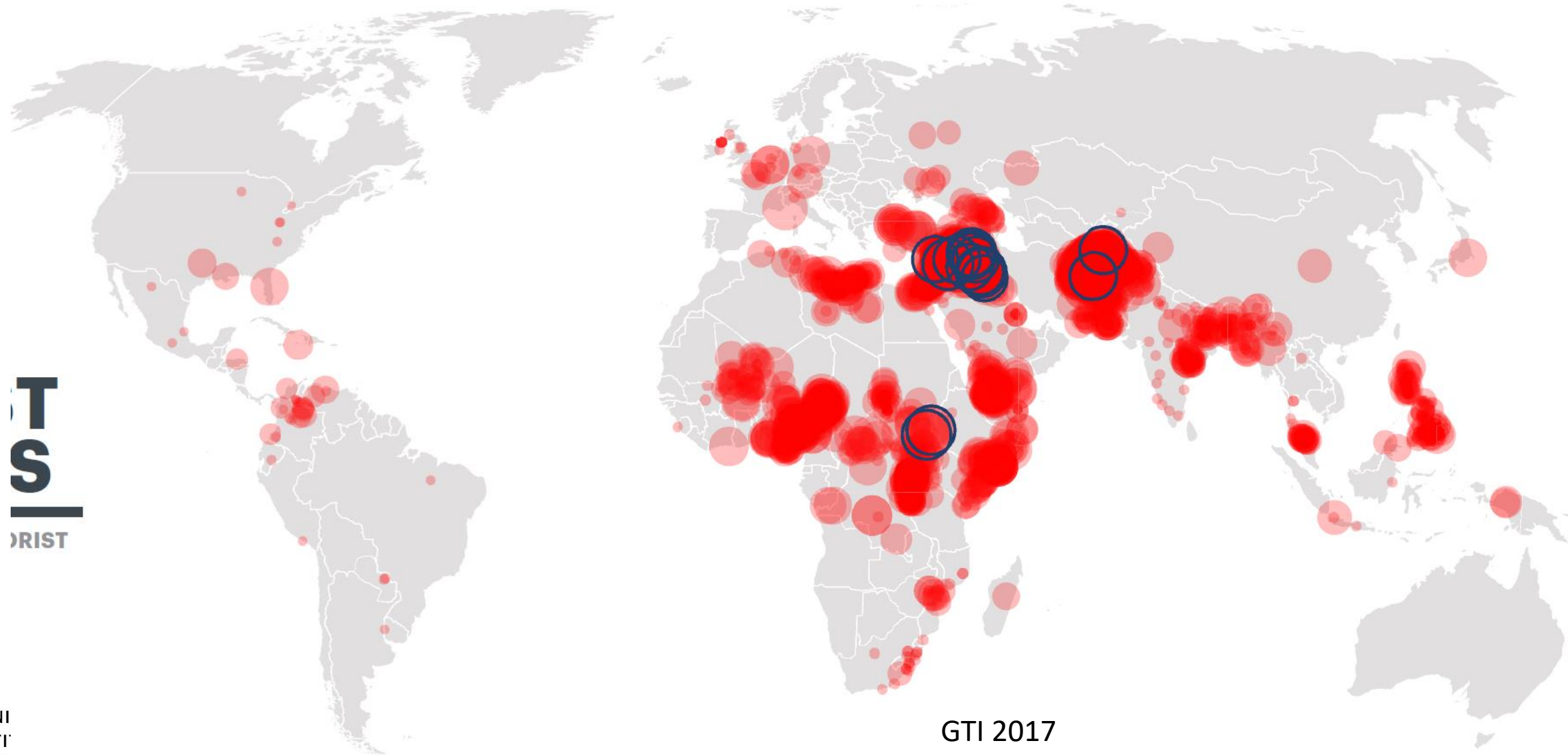
Kouluampuminen

Terrorismin uhkasta ja sen torjunnasta

- Väkivaltaa mahdollistavat elementit:
 1. Ideologia, joka osoittaa vihollisen ja oikeuttaa väkivaltaisen toiminnan
 2. Henkilökohtainen valmius väkivaltaan
 - Esim. aikaisempaa väkivaltaista käyttäytymistä, rikollisuutta, lähisuhdeväkivaltaa
 - Pääsy aseisiin ja taito käyttää niitä. Kyber-osaaminen.
 3. Todellinen ja kuvitteellinen toveruus
 - Luonnolliset ryhmät (todellinen, suora vuorovaikutus) ja johtajuuden merkitys
 - Virtuaaliset ryhmät (sosiaalisen median verkostot, pimeät keskusteluryhmät, yms.) ja ideologiset johtajat (verkkoagitaattorit, yms.)
- Elementtien järjestyksellä ei väliä: yksilö voi ensin päätyä väkivaltaiseen ryhmään, sitten vasta omaksua ideologian, jne.

- Liian varhainen, tai vääränlainen väliintulo voi aiheuttaa väkivaltaa, ei ehkäistä sitä (DO NO HARM – PERIAATE):
 - Esim. pienestä rikkeestä vankilaan laittaminen voi johtaa ei-toivottuun verkostoitumiseen ja syvempään radikalisoitumiseen
 - Etnisten tai uskonnollisten vähemmistöjen syyllistävä osoittaminen, tai toimenpiteiden kohteeksi joutuminen (esim. ulkomaalaisvalvonnan myötä) alleviivaa niiden olevan epäilyksen alla
 - luottamus viranomaisiin, valtioon ja lakeihin kärsii, integraatio heikkenee
 - Parempi jakaa kahteen toiminnan tasoon: radikalismin ehkäisy suunnataan koko yhteiskuntaan, ja väkivaltaisen toiminnan ehkäisy suoraan tunnistettuihin toimijoihin, eli ääriryhmiin ja riskiyksilöihin.
 - Liian näkyvä terrorismiin reagointi, kuten aseistettujen viranomaisten reaktiivinen ilmaantuminen katukuvaan, yms. voivat lisätä houkutusta terrorismiin
 - ← Toimijat tulkitsevat saavuttavansa terrorismilla jotain
 - Toiminnan tulee olla niin matalan profiilin toimintaa kuin Suomen kaltaisessa avoimessa yhteiskunnassa mahdollista

Tilastoja

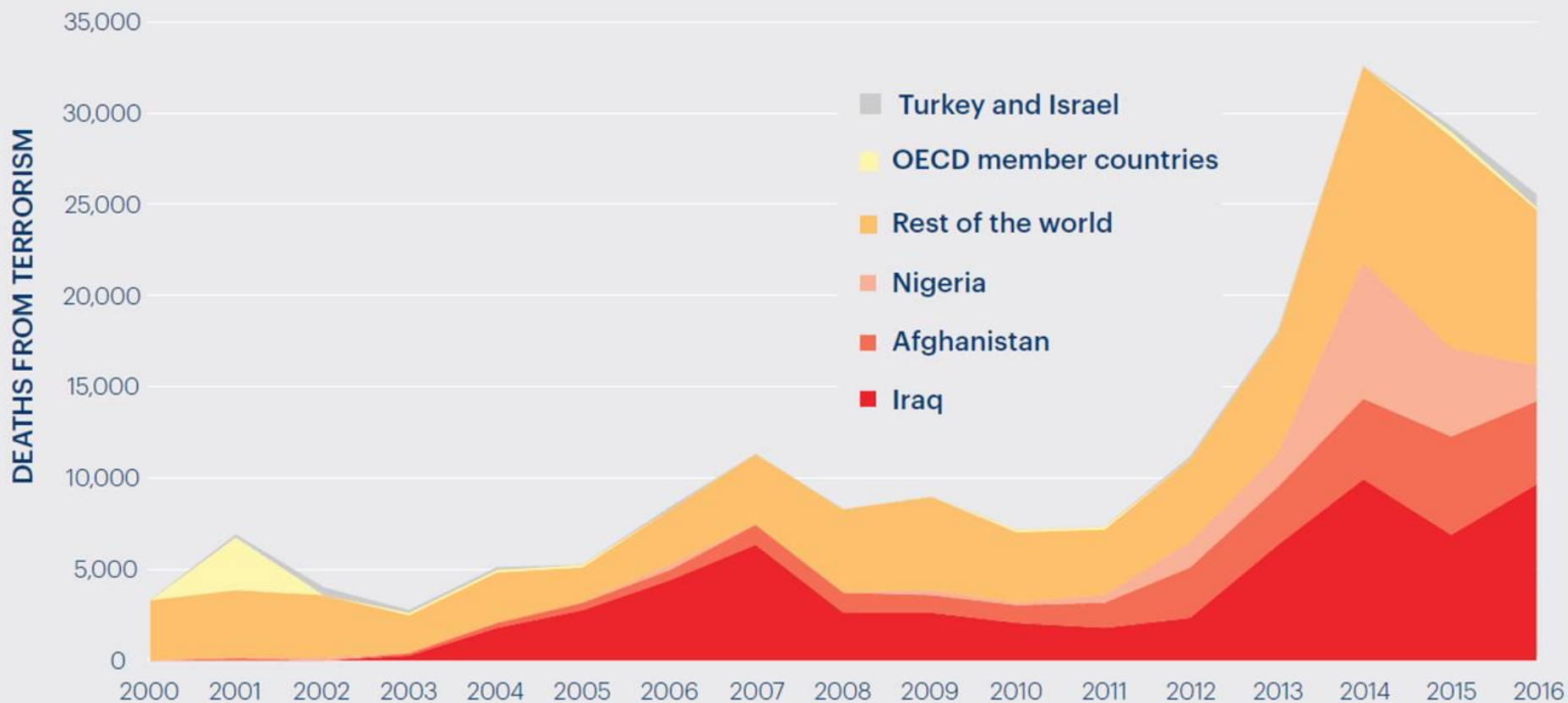
GTI 2017

Globaali kehitys:

- Terrorismi vähenemässä suurimmassa osassa maailmaa
- Konfliktimaissa tilanne huonontunut

FIGURE 1.2 DEATHS FROM TERRORISM, 2000-2016

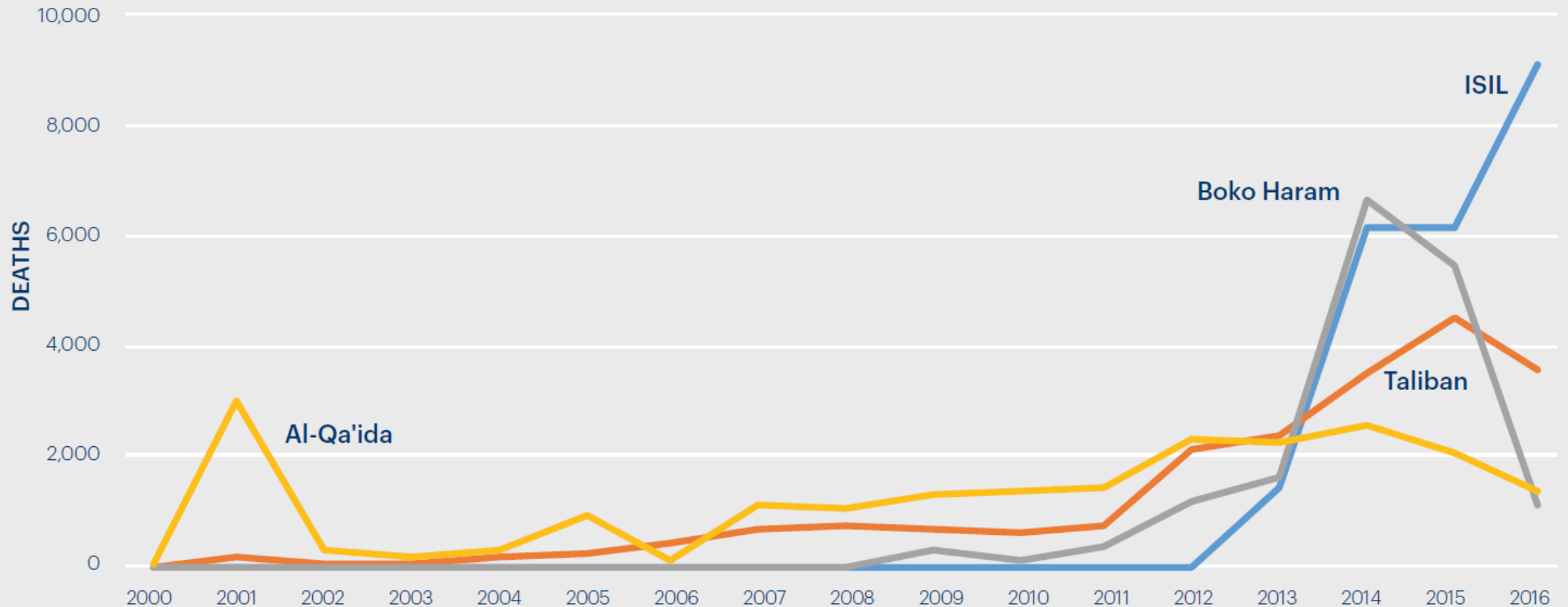
Deaths from terrorism continued to decline with total deaths decreasing by 22% from the peak in 2014.

Source: START GTD, IEP calculations

FIGURE 5.1 DEATHS ATTRIBUTED TO THE FOUR DEADLIEST TERRORIST GROUPS, 2000-2016

In 2016 ISIL had its deadliest year yet the three other deadliest terrorist groups had a decrease in deaths.

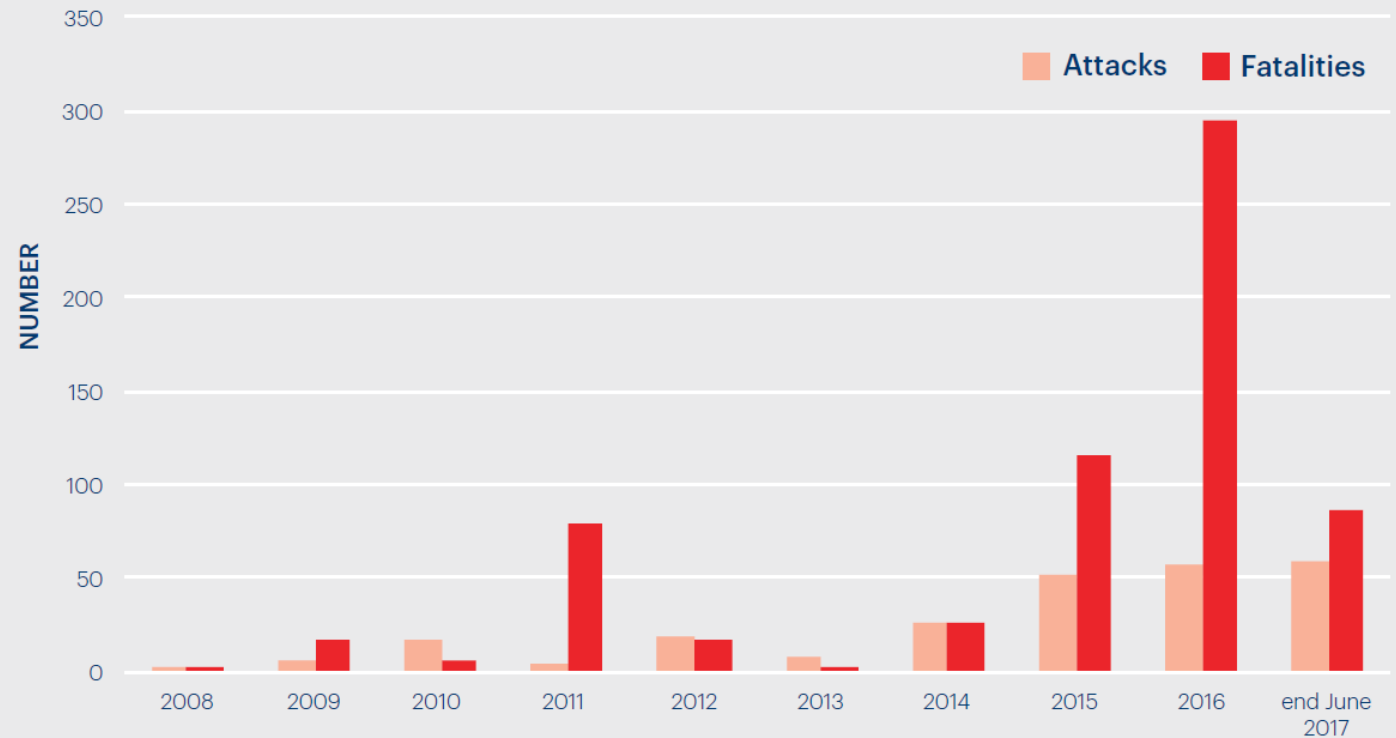
Source: GTD, IEP calculations

- Yksinäisiä toimijoita selvästi enemmän kuin muutama vuosi sitten

- Iskujen määrä ei enää merkittävässä nousussa
- Iskut kuitenkin aikaisempaa tappavampia

FIGURE 4.5 LONE ACTOR ATTACKS AND FATALITIES, 2008 -2017

Fatalities from lone actor terrorist attacks have increased considerably in the last three years.

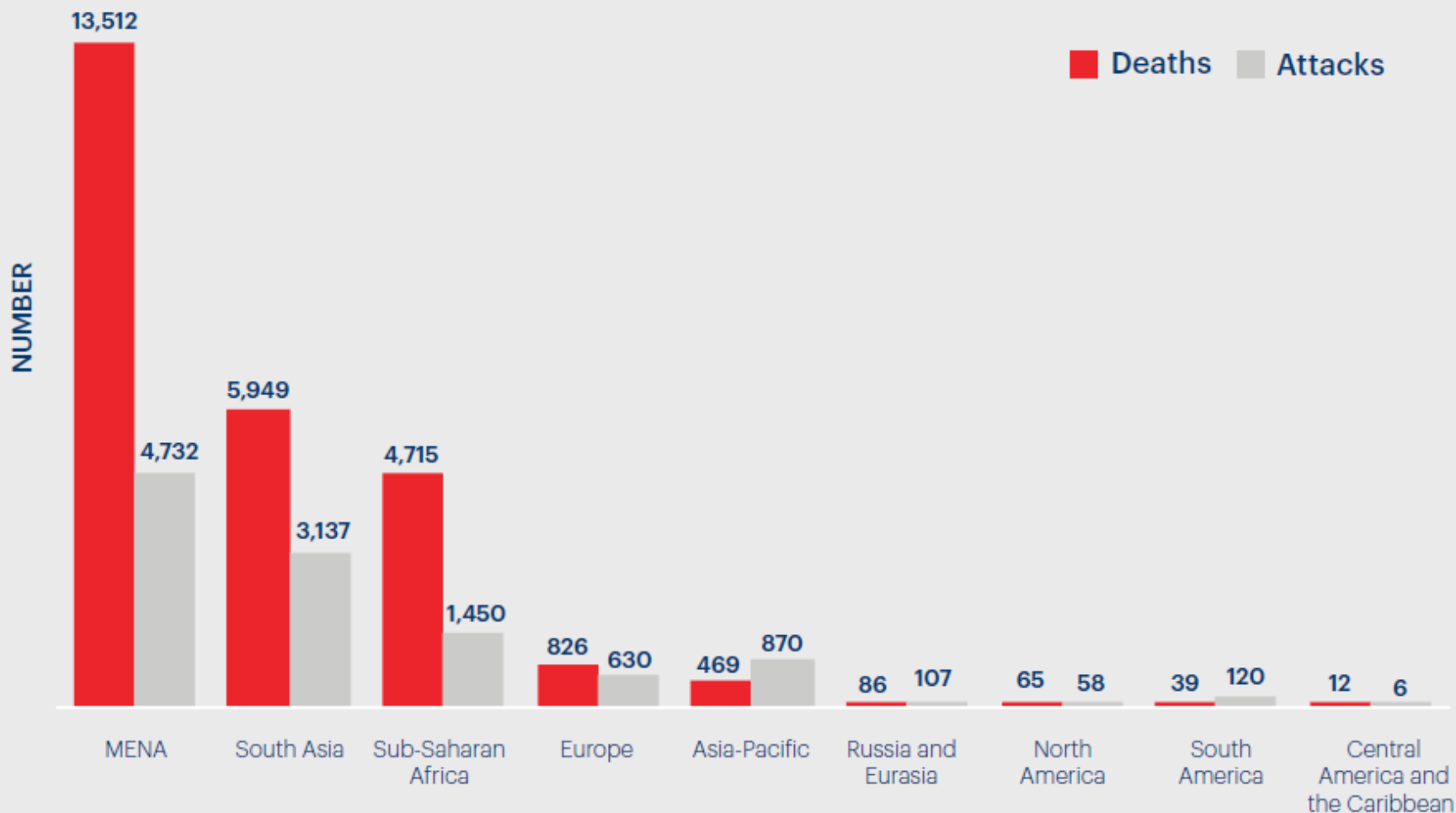
Source: IEP

Euroopassa iskut keskittyivät
2014-2017 seuraavasti:

1. Iso-Britannia n. 350 iskua
2. Saksa n. 100
3. Ranska n. 80
4. Kreikka n. 75
5. Ruotsi n. 50
6. Italia n. 25
7. Suomi n. 10

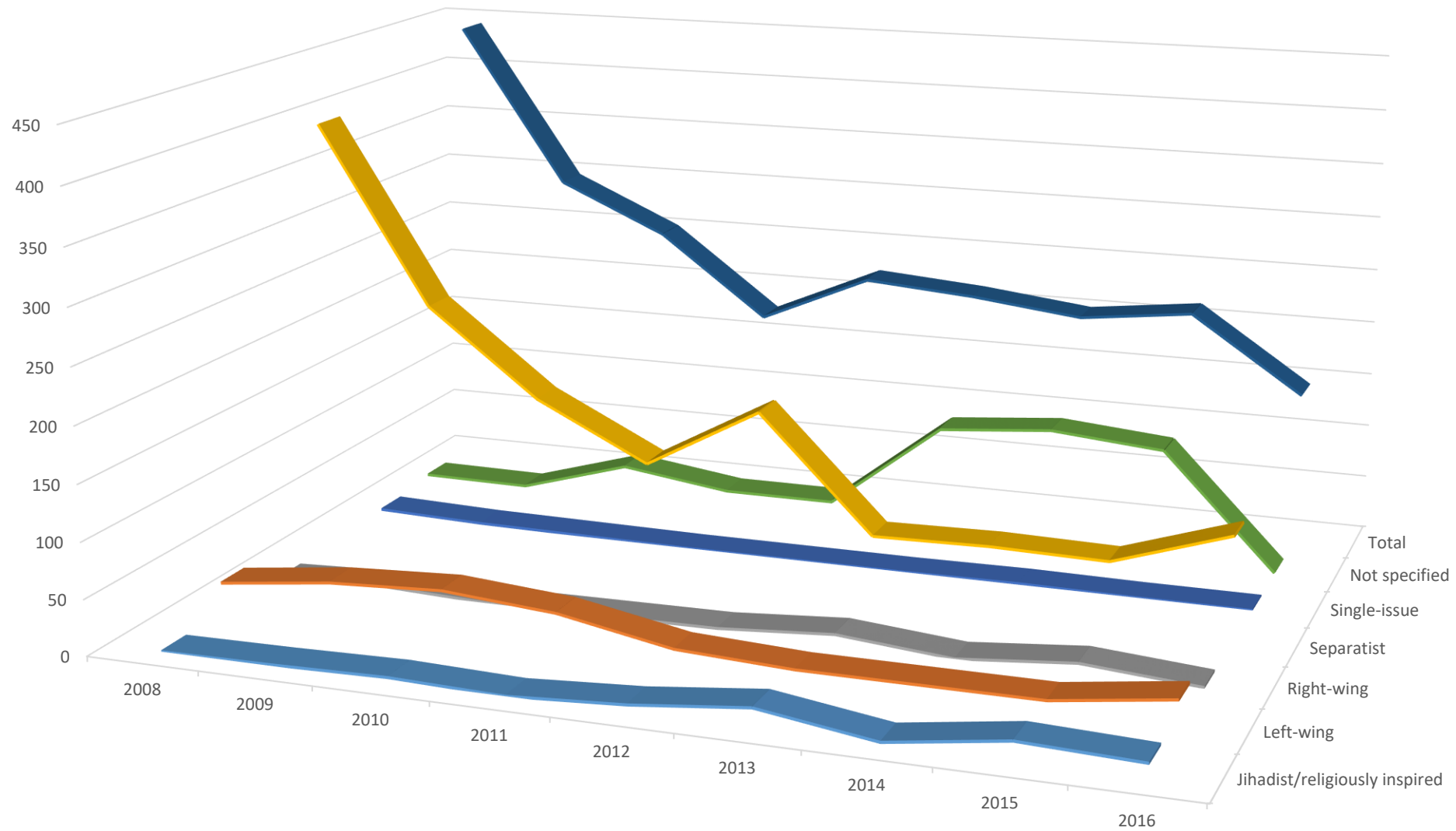
FIGURE 1.6 NUMBER OF DEATHS AND ATTACKS BY REGION, 2016

MENA had the highest number of deaths and attacks in 2016 followed by South Asia and sub-Saharan Africa.

Source: START GTD, IEP calculations

Failed, foiled, and completed terrorist attacks in the EU per affiliation

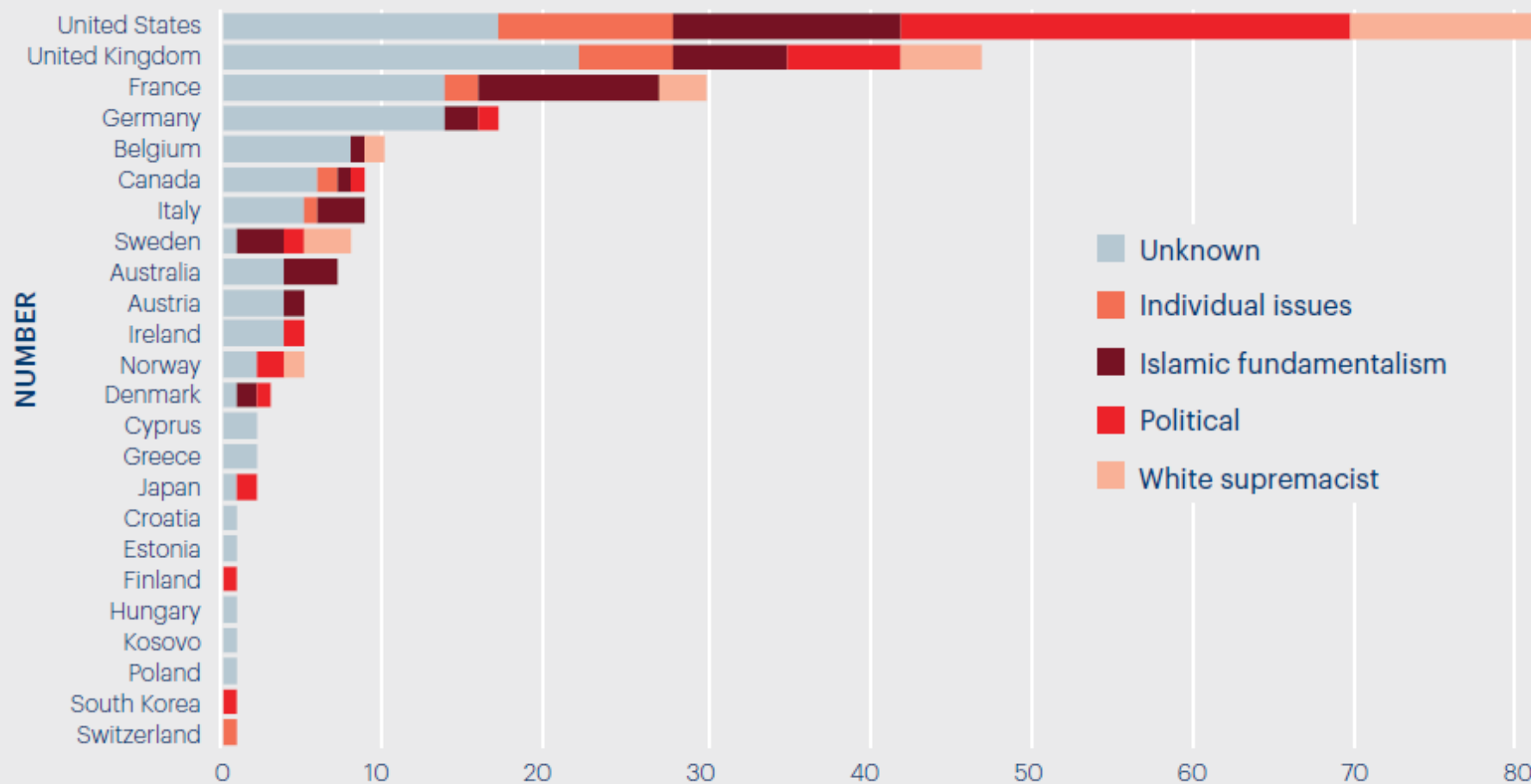
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Jihadist/religious	2	0	1	3	0	6	17	2	17	13
Left-wing	21	28	40	45	37	18	13	13	13	27
Right-wing	1	0	4	0	1	2	9	0	9	1
Separatist	532	397	237	160	110	167	65	67	65	99
Single-issue	1	5	2	1	0	0	0	1	0	0
Not specified	24	11	10	40	26	26	107	116	107	2
Total	581	441	294	249	174	219	211	199	211	142

HUOM! Europolin tilastoissa näkyvät vain jäsenmaiden viranomaisten ilmoittamat ja luokittelemat teot

- Painopiste tunnetuilla järjestöillä, IRA, ETA, FLNC (Korsika)
- Uusien toimijoiden suhteen sokea piste/hidas huomiointi
- Yksinäiset toimijat jäävät helposti ilman kategoriaa

FIGURE 4.6 MOTIVATIONS FOR LONE ACTOR TERRORIST ATTACKS, OECD, 2008-JUNE 2017

Political factors and Islamic fundamentalism are equally motivating factors in the terrorist attacks that have been carried out in OECD countries since 2008.

Source: IEP calculations

Iskutapojen kestopuosikit:

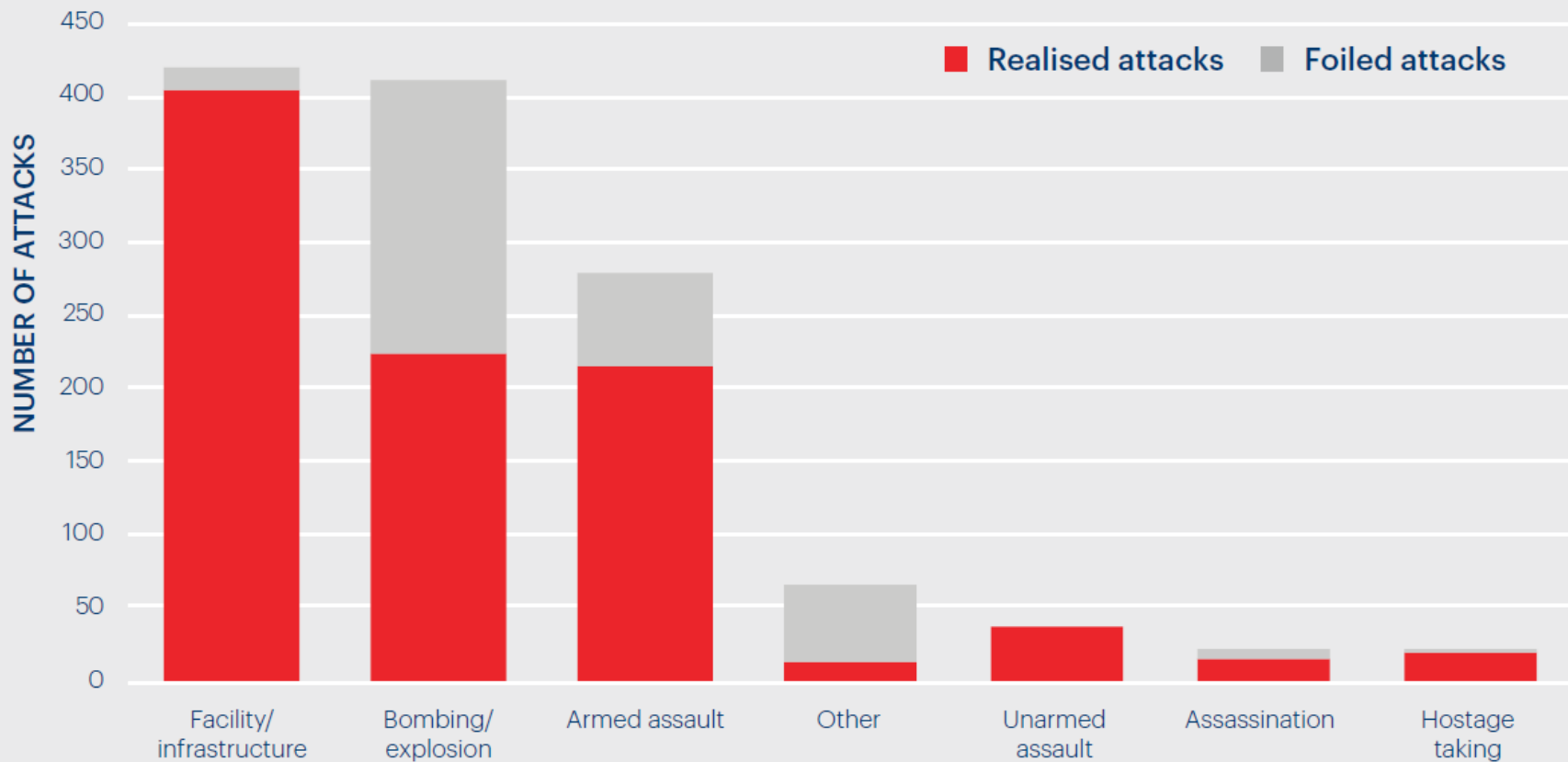
1. Tuhopoltto
2. Pommi-isku
3. Hyökkäys ampuma-aseilla

Nousussa:

1. Ajoneuvojen käyttö
 2. Puukotukset
- Merkittävä määrä komplekseja iskuja (pommi, tai useita tekijöitä) onnistutaan estämään

FIGURE 3.6 NUMBERS OF FOILED AND REALISED ATTACKS BY ATTACK TYPE IN OECD COUNTRIES, 1 JANUARY 2014 – 30 JUNE 2017

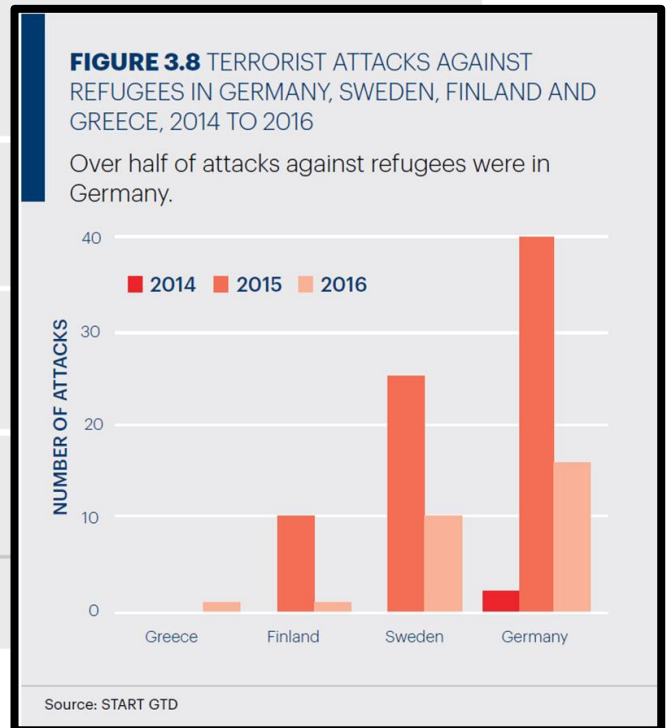
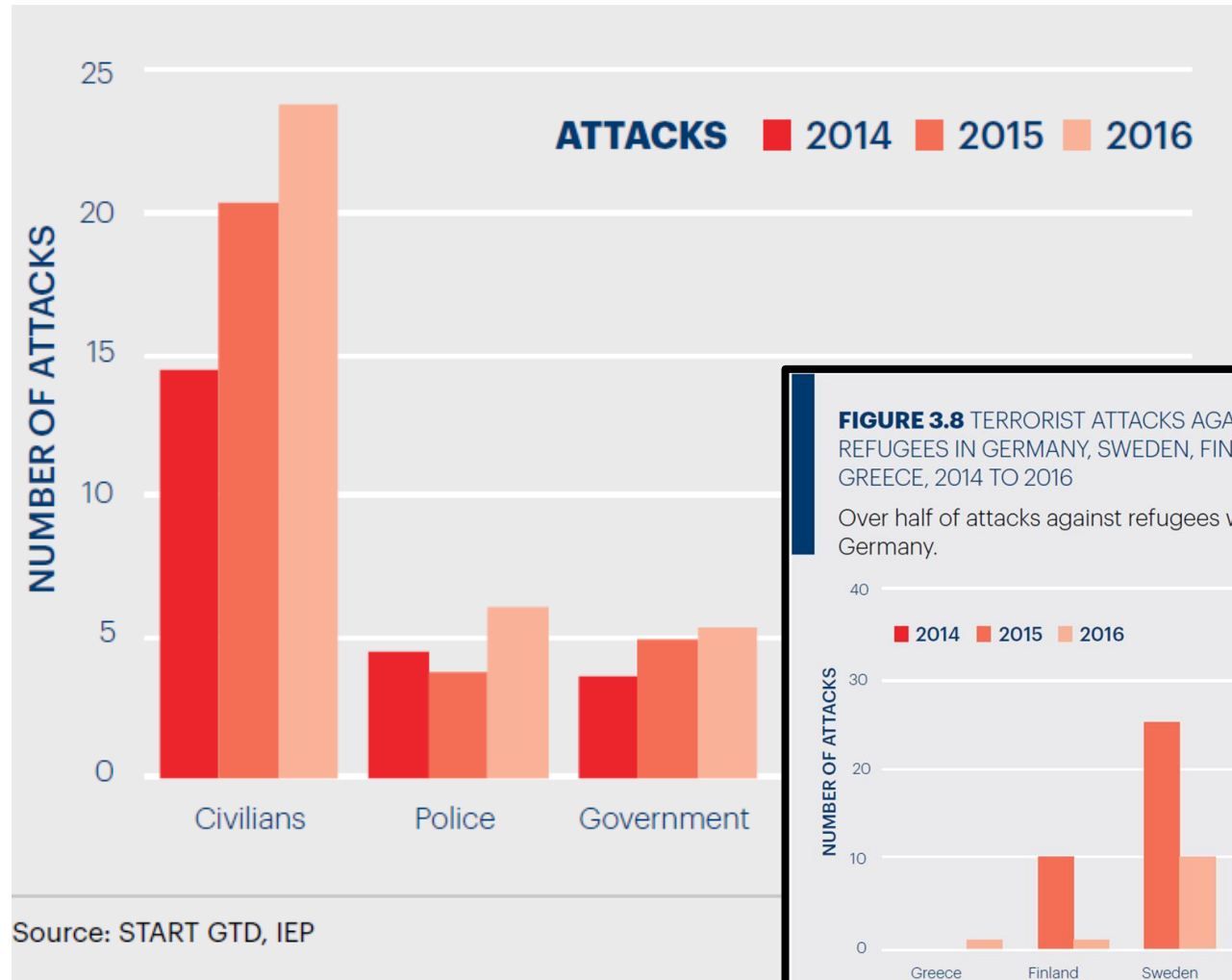
A high proportion of attacks using bombings and explosions are foiled.

Source: START GTD, IEP

Iskut kohteittain OECD-maissa:

- Iskut siviileitä kohtaan kasvussa
- Poliisi yhä enemmän kohteena
 - erit. Ranska
 - Poliisi myös jihadistisen väkivallan kohteena aikaisemman vasemmistolaisen väkivallan lisäksi
- Pakolaisia kohtaan tehdyissä iskuissa huomattava piikki 2015 (pakolaiskriisi)
 - Iskuja erityisesti Saksassa, Ruotsissa ja Suomessa

Jihadismin tulevaisuus?

- Syyrian sota ja ISIS'in romahdus:
 - Uusi alue ”kalifaatille”, vai paluu al-Qaida-vetoiseen jihadismiin?
 - Heijastuminen Eurooppaan:
 - Osa vierastaistelijoista palaa (max n. 2000)
 - 1/15 jatkaa palattuaan ääritoimintaa jossain muodossa – kuinka tunnistaa heidät?
 - Missä vaiheessa lähteneet? Alkuvaiheen lähtijöiden motiivit eivät välttämättä jihadistisia
 - Tietotaito tappavista iskuista, eli iskut toteutuessaan tappavia
 - Osa Euroopan ulkopuolisista vierastaistelijoista voi pyrkiä Eurooppaan
 - Irakilaiset ja Syyrialaiset ex-taistelijat
- Euroopassa jo olemassa olevat jihadistiverkostot saavat vahvistuksia, tietotaitoa, kokemusta. Uusia verkostoja ja ryhmittymiä syntyy. Missä? Minkälaisia? Fuusioitumista järjestäytyneen rikollisuuden kanssa?
- Myös muunlaista väkivaltaa odotettavissa, kuin poliittista
- Kuinka estää ex-taistelijoiden pääsy? (ei oikeutta esim. turvapaikkaan)
 - Rajatarkastuksien, rekisteröinnin, biotunnisteiden ja tiedonvaihdon kehittäminen, väärennettyjen henkilöllisyyksien tunnistaminen
 - Yhteistyö mm. Irakin ja Turkin viranomaisten kanssa

- Kuitenkin:
 - Suurin osa Euroopassa operoivia terroristeja ovat Euroopassa syntyneitä ja kasvaneita, joten uhka on pääosin ns. kotikutoinen
 - Euroopan ulkopuolelta tulleista moni asunut Euroopassa jo pitkään
- Yksinäiset sudet
 - Suuri osa yksinäisistä toimijoista ei ole entisiä Isis-taistelijoita, eikä kotoisin varsinaisilta konfliktialueilta, kuten Irakista, Syyriasta tai Afghanistanista
 - Taustalla on voinut olla halu matkustaa Syyriaan, tai jollekin muulle alueelle
 - Merkittävä osa yksinäisistä toimijoista puhuu väkivaltaisista suunnitelmistaan joko lähipiirilleen, tai sosiaalisessa mediassa
 - TIEDUSTELUN ROOLI
 - Jokin laukaiseva tekijä, kuten vaikka kielteinen turvapaikkapäätös tai pakkopalautus voi sysätä yksilön epätoivoiseen tekoon. Jotta teko olisi poliittinen, siihen kuitenkin liittyy yleensä jo etukäteen radikalisoitunut maailmankuva ja valmius väkivaltaan

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

- Terrorismi Euroopassa on suurten muutosten edessä:
 1. Separatistinen terrorismi katoamassa
 2. Jihadistinen terrorismi vähäistä iskujen määrän suhteen, mutta tappavaa
 3. Vasemmistolainen ja oikeistolainen terrorismi olemassa olevaa ja reaktiivista, mutta ei yleensä tappavaa
 4. Yksinäisten toimijoiden rooli kasvussa. He ovat aikaisempaa tappavampia. Tämä on terrorismin muodoista vaikein torjuttava

- Kiinnijäämisen riski suuntaa toimintaa:
 - Painopiste siirtynee yhä enemmän pienille ryhmille yksinäisille toimijoille.
 - Toimintatapana helposti saatavilla olevat aseet
- Kyberulottuvuus on kuitenkin korostunut (vrt. terrorismin edellytykset):
 - Ideologian levittäminen, verkkoagitaattorien ja valemedioiden polarisoiva ja vihaa lietsova toiminta yms. helppoa ja huonosti valvottua
 - organisoitumisen ja verkostoitumisen muutos
 - Tietotekninen osaaminen kasvussa
 - valmiudet kyberiskuihin
 - Terrorismia lievemmissä poliittisen väkivallan muodoissa sosiaalisen median kautta toiminta jo korostunut: mm. maineen pilaamiskampanjat, uhkailu, materiaallinen tuho, identiteettivarkaudet, yms.